

DE KLEINE KAPITEIN

Paul
Biegel

MET ILLUSTRATIES
VAN CARL HOLLANDER

GOTTMER

Haarlem

De boot

De kleine kapitein woonde boven op het duin. Niet in een huis, niet in een hut, maar in een boot.

De huilende storm, die de golven hoog als torenflats had opgeblazen, had de boot zo uit zee boven op de top gekwakt. En daar lag hij, muurvast. Wie erin gevaren hadden, wist niemand. Er was alleen een jongetje uit de kajuit tevoorschijn gekropen, een klein jongetje met een grote pet op.

‘Wie ben jij?’ vroegen de mensen van de haven.
‘De kapitein,’ antwoordde het jongetje.
‘Zo, kleine kapitein,’ vroeg de grijze schipper van de haven, ‘waar kom je vandaan?’
‘Van mijn boot,’ antwoordde de kleine kapitein.
‘En waar komt je boot vandaan?’
Maar de kleine kapitein haalde zijn schouders op en klom zijn kajuit weer binnen.
Sindsdien woonde hij daar.
Als de zon scheen, zat hij op het achterdek warm te bakken. Als de maan scheen, zat hij op het voordek en speelde op zijn koperen trompetje.
Beneden in de haven hoorden ze het.
Tetteretè.
‘Je wordt er zo meewarig van,’ zeiden de mensen.
Maar de grijze schipper vond het mooi. Niemand wist waar de grijze schipper vandaan kwam, want als je het hem vroeg, antwoordde hij alleen maar: ‘Van een schipbreuk.’
Op een dag klom hij naar boven, langs het steile zandpad.
‘Wil je niet bij ons komen wonen?’ vroeg hij.
Het jongetje schudde zijn hoofd.
‘Waarom niet?’
‘Ik wil op mijn boot blijven.’
‘Maar hij vaart toch niet meer?’
‘Ik ga hem maken,’ zei de kleine kapitein.
‘En hoe wil je hem dan weer in zee krijgen?’ vroeg de grijze schipper.
‘Ik wacht,’ zei het jongetje. ‘Ik wacht tot er weer een storm komt. En weer een golf. Een omgekeerde, die mijn boot terugdraagt naar de zee.’
‘Zo,’ zei de grijze schipper en hij trok eens aan zijn pijp.
‘En waar vaar je dan naartoe?’ vroeg hij.

‘Naar het eiland van Groot en Groei,’ antwoordde de kleine kapitein.
‘En wat is daar te zien?’ vroeg de grijze schipper.
‘Dat weet ik niet,’ fluisterde het jongetje. ‘Maar als je daar komt en je slaapt er één nacht, dan word je de volgende dag wakker als een grote man.’
‘Zo!’ zei de grijze schipper. ‘Weet je dat zeker?’
De kleine kapitein knikte. ‘Hier duurt het zo lang,’ zei hij, ‘voor je groot bent.’
‘Erg lang,’ knikte de schipper. ‘Maar weet je wel waar dat eiland van Groot en Groei ligt?’
‘Nee,’ zei de kleine kapitein. ‘Ik ben het aan ’t zoeken. Maar eerst ga ik mijn boot maken.’
De grijze schipper ging weer naar huis en het jongetje stapte de kajuit binnen om zijn wagentje te halen. Het was gemaakt van een oude kist met wielen eronder, maar het hing een beetje scheef, omdat het ene wiel van een fiets en het andere van een draaiorgel was. Het piepte als het jongetje ermee liep, en wanneer hij naar de haven ging, door de straten van het stadje, zeiden de mensen: ‘Daar gaat de kleine kapitein.’ Ze hoefden niet te kijken; ze konden het horen.
De kleine kapitein verzamelde alles wat hij op straat vond in zijn karretje. Een stuk kachelpijp, een touwtje, een po, ijzerdraad, een stoelpoot, een fietsketting, een lampenkap, een kromme spijker, een gasslang, een dot wol, een kapotte spiegel, een dubbeltje, een oude schoen, een plankje met twee schroeven erin en een stuk visnet.
En toen hij op een dag ook nog een fluitketel en een oude badkuip vond, had hij genoeg bij elkaar om een hele nieuwe machine te maken. Hij begon te hameren en te zagen en te kloppen en te schaven, en daarbij hield hij zijn tong uit zijn mond. Want de machine moest sterker worden dan de storm.
Maar in het stadje met de haven woonden ook kinderen, en

toen die van de grijze schipper over het eiland hoorden waar de kleine kapitein naartoe wilde, holden ze allemaal naar de duin-top, klommen op het dek van de boot en riepen: 'Kleine kapitein, wij willen ook in één nacht groot en sterk worden. Mogen we mee?'

'Best,' zei de kleine kapitein. 'Help dan maar mijn boot maken.'

En Dimi en dikke Druif en Marinka en de anderen hielpen mee. Ze sjuowden de badkuip op het achterdek van de boot, want daar moest de machine komen te staan, en ze begonnen te timmeren en te zagen en te schroeven, precies zoals de kleine kapitein zei. De potkachel hier en de stoelpoot daar, de fiets-ketting hieraan, de pijp daarlangs en de badkuip zetten ze op zijn kop, zodat er geen stoom zou kunnen ontsnappen. En ten slotte kwam zelfs bange Toontje en hielp met de pijp. Dat werden zes emmers op elkaar.

'Dank jullie wel,' zei de kleine kapitein.

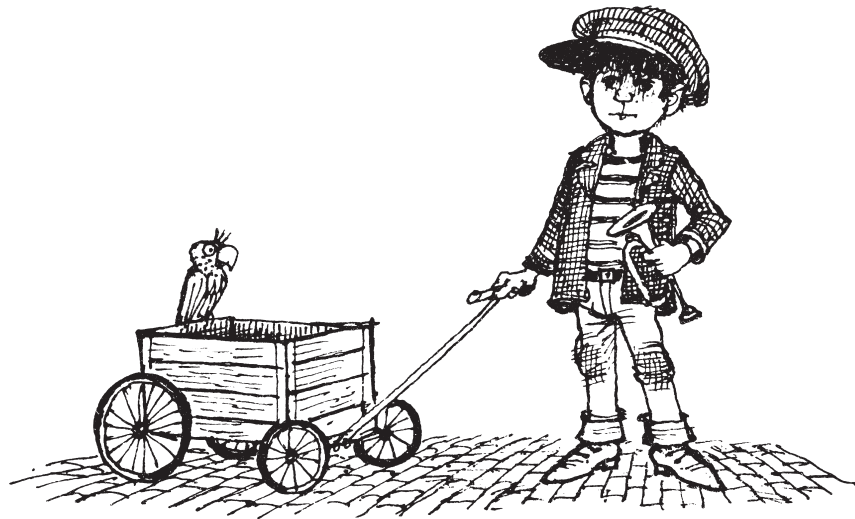
'Wanneer varen we weg?' vroeg dikke Druif.

'Als de hoge golf komt,' antwoordde de kapitein. 'Maar eerst moeten we nog de schroef.'

Ze wilden er dadelijk aan beginnen, maar daar klonk groep uit de duinen. De mensen uit het stadje hadden hun kinderen gemist, want die moesten naar school.

Met grote passen kwamen ze aanzetten, het steile zandpad op. De meester liep voorop. Hij zwaaide met een boze stok...

De grote golf

Hijgend beklommen de vaders en moeders, achter de meester aan, het steile duinpad. Toen ze op de top kwamen, bij de boot van de kleine kapitein, begonnen ze te roepen: 'Hei daar Dimi, hei daar Marinka! Hier komen, jullie moeten dadelijk naar school!'

En de meester sloeg met zijn boze stok tegen de boot.

De kindertjes kwamen over de reling hangen en riepen terug: 'Wij hoeven niet meer naar school. We gaan lekker naar het eiland van Groot en Groei en daar leren we alles in één nacht. En dan zijn we grote mensen!'

'Zo'n onzin heb ik nog nooit gehoord!' riep de meester streng. 'Wie heeft jullie dat verteld?'

'De kleine kapitein,' zeiden de kinderen.

'Zo, zo,' riep de meester. Hij werd zo rood als een kreeft. 'En waar ligt dat eiland dan wel?'

'Dat weten we niet!' riepen de kinderen. 'We gaan het zoeken.'

'Dan zal ik je leren zoeken!' schreeuwde de meester. Met één sprong was hij aan dek en joeg de kinderen met zijn stok van de boot af. 'Ik zal je leren waar het eiland van Groot en Groei ligt,' riep hij. 'Naar school, mars!'

Het werd een droevige aftocht, maar bange Toontje was er niet bij. Die had zich bevend verstopt in het ruim.

De kleine kapitein leunde over de reling en staarde de kinderen na. De kleine kapitein hoefde niet naar school; de meester en de vaders en moeders hadden niks over hem te vertellen.

Niemand had iets over de kleine kapitein te vertellen. Hij nam zijn koperen trompet en ging het lied van de zee spelen:

*O zee, o zee
neem mijn bootje weer mee,
het ligt zo eenzaam hier op het droge.
Stuur toch een golf, maar alsjeblijft een hoge.*

Na dit lied dacht de kleine kapitein ineens aan de schroef die hij nog moest maken. Een schroef van brons die sterker zou zijn dan de golven. Hij nam zijn karretje en zijn koperen trompet en liep naar het stadje beneden. Daar legde hij zijn pet op de grond, zette de trompet aan zijn mond en begon te spelen.

Tetteretè.

De mensen kwamen kijken en ze bleven staan luisteren, want de kleine kapitein speelde zo, dat het door je oren recht naar je hart ging. Hij speelde geen hip en hij speelde geen beat, maar hij speelde het lied van de eeuwige zee. Van de vrolijke meermin en de droevige meeuw. En tussen de liedjes in riep hij telkens: 'Een centje voor de speelman!'

Na een uur was zijn pet vol bronzen centen. Hij kiepte hem leeg in zijn karretje, liep een paar straten verder en begon opnieuw, net zo lang tot zijn kar vol centen was, met een kop erop.

Hij liep er voorzichtig mee naar zijn boot.

Na schooltijd kwamen de kinderen weer bij hem. De kleine kapitein zei: 'Ga hout zoeken, want we moeten die berg smelten op een heet vuur.'

'Waarom?' vroegen de kinderen.

'Om een schroef te maken,' antwoordde de kleine kapitein.

De jongens en meisjes haalden hout van het strand en de kleine kapitein deed de centen in zijn ijzeren steelpan. Het vuur laaide hoog op en maakte de pan gloeiend als de zon. Dikke Druif en de anderen dansten eromheen, maar de kleine kapitein groef in het zand. Hij maakte de vorm van een schroef die sterker zou zijn dan de golven en klopte het zand vast met zijn vlakke hand.

'Hoera!' riepen de kinderen, want de centen waren gesmolten en het roodgloeiende brons borrelde. Het klonk als *tetteretè*.

Toen nam de kleine kapitein zeven pannenlappen, greep de steelpan, tilde hem van het vuur en goot hem leeg in de vorm in het zand. Het spetterde en sporrelde en vonkte, en de kinderen weken achteruit. Maar bange Toontje zat nog steeds in het ruim en gluurde door het luik.

Toen kwam de grijze schipper. Hij spuugde op het brons om te horen of het siste. 'Nog zo heet als een strijkbout,' zei hij, maar na een uur was het afgekoeld.

Ze groeven de bronzen schroef uit het zand. De drie bladen schitterden in de zon en de schipper klopte ertegen met zijn pijp. 'Het zingt als een meermin,' zei hij, en samen hebben ze de schroef aan de boot geklonken. En de naam er opnieuw opgeschilderd: Nooitlek.

'Misschien breng je ze allemaal wel mee,' zei de grijze schipper.

'Wie?' vroeg de kleine kapitein.

Maar de grijze schipper gaf geen antwoord en liep terug naar de haven. Nu was het schip van de kleine kapitein klaar om weg te varen.

Het wachten was alleen op de grote golf, de omgekeerde golf die het schip van de duintop zou optillen en terugdragen naar de zee. 'Zul je ons roepen?' vroegen de kinderen.

'Ja,' zei de kleine kapitein.

Maar daar kwamen de ouders weer aan en sleurden hun kinderen mee naar huis, want ze mochten niet wegvaren met de kleine kapitein. Niet naar het eiland van Groot en Groei, want dat bestond niet, zeiden ze. De kleine kapitein leunde over de reling en staarde hen na.

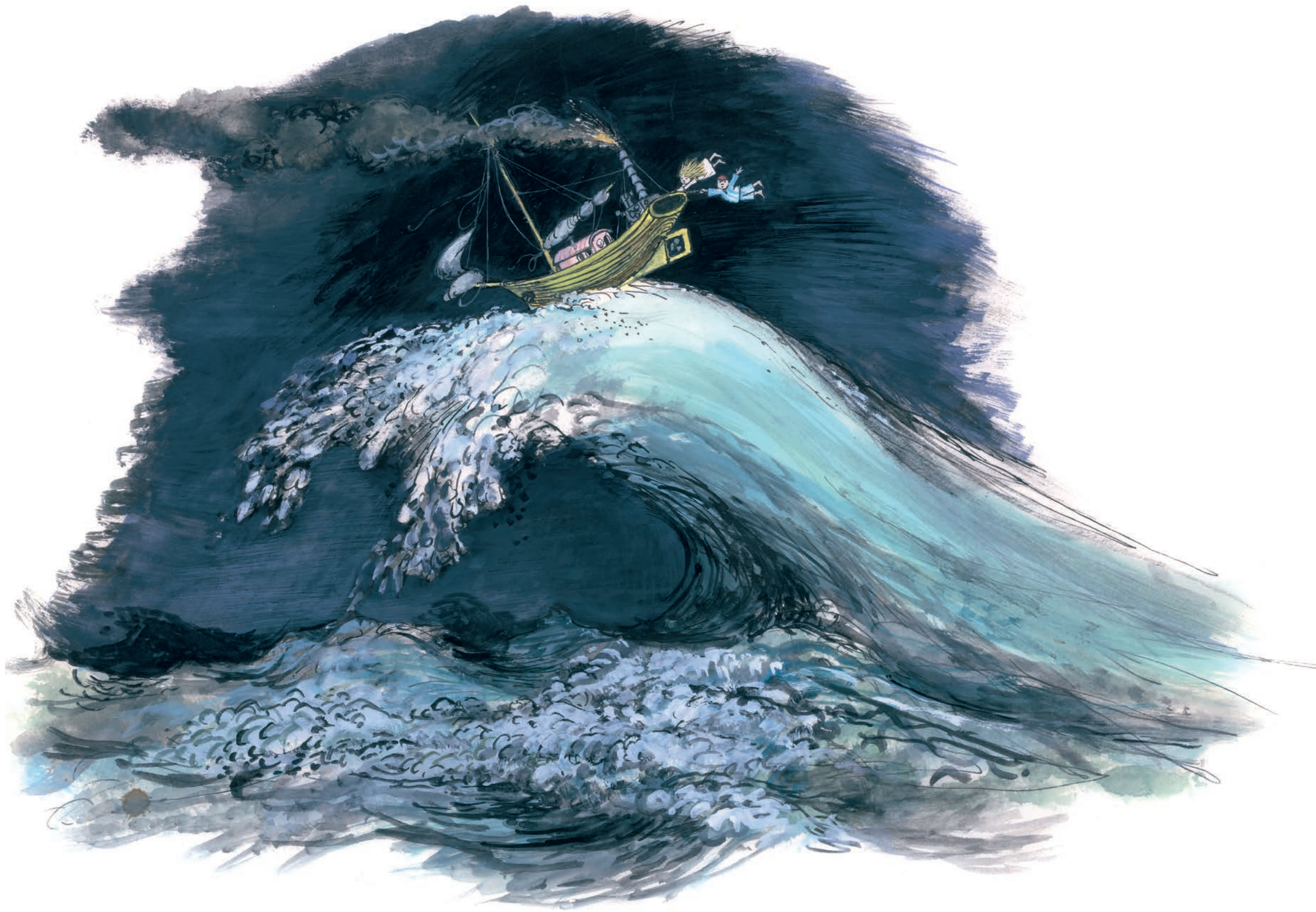
Toen begon het te waaien. Harder en harder, zo hard dat de kleine kapitein het vuur onder de stoomketel aanstak. De wind loeide in de vlammen en de pijp van zes emmers rammelde. Midden in de nacht sprongen de golven als blaffende honden tegen de duintop.

De hoge gaat komen, dacht de kleine kapitein. Hij ging op het achterdek staan en blies op zijn trompet om de kinderen te roepen. Maar de kinderen sliepen in hun warme bedjes en droomden dat ze al op het eiland waren. Behalve dikke Druif en Marinka. Die sprongen overeind en holden naar buiten. Hun nachthemdjes fladderden in de storm en het schuim spatte in hun gezicht. Ze liepen naar de duintop, met hun blote voeten door het natte zand.

'Wij komen!' riepen ze.

Maar hun stemmen werden gesmoord door een oorverdovend lawaai. Een rol-golf rees op uit zee, zo hoog als een toren, en juist toen dikke Druif en Marinka de reling vastgrepen, werd het bootje opgetild en meege dragen.

Naar de woeste, wilde zee.

De haven van Silikuu

De golven waren erger dan wilde beesten. Ze sprongen op het bootje toe en het leek of ze brulden: 'Nooitlek? We zullen je wel krijgen!' De kleine kapitein stond aan het roer. Wijdbeens. Het leek of zijn schoenen aan het dek waren gespijkerd. Hij zei niets, hij stuurde alleen maar.

Dikke Druif en Marinka hielden zich nog steeds aan de reling vast. Hun nachthemden wapperden als vlaggen.

'Niks-matrozen!' riep de kleine kapitein. 'Stook de vuren, vooruit!' Toen moest dikke Druif ineens lachen. Hij veegde het schuim van zijn gezicht en hij was niet bang meer. Samen met Marinka kroop hij naar het achterdek en samen gooiden ze zwarte kolen op de vlammen en pookten erin.

Dikke stoomwolken kwamen uit de zes-emmerpijp; de machine begon harder te loeien dan de storm en de schroef brulde woester dan de golven. Zo baande het schip met de drie zeekinderen zich een weg door de storm, tot ver daarachter, waar het water kalm was en de zon hoog aan de hemel kwam.

Toen werd er op het luik gebonsd. Een klagend stemmetje galmde uit het ruim: 'Ik wil naar huis.'

De kleine kapitein schroefde de stormbouten los en deed het luik open. Het witte gezichtje van bange Toontje kwam tevoorschijn en gluurde rond.

'O, als we maar niet verdrinken,' riep hij.

De zee was zo groot.

'Nee hoor,' zei de kleine kapitein.

'Hoe kom jij hier verzeild, zeeheld?' vroeg dikke Druif.

Maar Marinka riep: 'Wat geeft dat nou, hij kan mooi zwabberen.'

'Ja,' zei de kleine kapitein. 'Dek-zwabberen. Dat hoort. Hij is een verstekeling.'

'Mag ik dan mee naar het eiland?' vroeg bange Toontje. 'Waar je groot wordt?'

'Niks daarvan,' zei Druif. 'Je mag er niet op. Jij moet aan boord blijven om het schip te bewaken.'

Ze voeren vier dagen lang. Bange Toontje zwabberde het dek, dikke Druif stookte de vuren en Marinka bakte pannenkoeken. Soms viel er een in zee en dan kwamen er twee kabeljauwen om hem op te eten. Maar de kleine kapitein stuurde. Wijdbeens achter het roer, met zijn ogen op de kim.

's Nachts sliepen ze in de kajuit. Naast elkaar in hangmatten en ze wiegden zachtjes heen en weer. En als bange Toontje huilde, omdat hij naar huis wou, riep Marinka: 'Stil, snottebel!'

Maar de kleine kapitein stuurde. Wijdbeens achter het roer, met zijn ogen op de sterren.

De vijfde dag klom Marinka in de mast (omdat Druif te dik en Toontje te bang was) en ze riep: 'Land in zicht!'

'Daar gaan we heen,' zei de kleine kapitein en ze kwamen in de haven van Silikuu. Bange Toontje mocht mee aan land en hij liep zwaaiend als een echte zeeman achter de anderen aan.

De mensen van Silikuu zagen eruit als papegaaien, want ze hielden van rode en groene en gele kleren.

'Wat mooi,' zei Marinka.

Toen nam de kleine kapitein zijn trompet en begon te spelen. Dikke Druif ging rond met de pet en Marinka zong erbij:

*Papegaaien zijn geen kwajen
papegaaien zijn zo mooi
papegaaien kun je aaïen
door de tralies van hun kooi.*

De mensen klaptten in hun handen en deden zoveel centen in de pet dat dikke Druif een groene jas en een rode broek kon kopen en Marinka een jurk zo mooi als een vlinder. Bange Toontje

kreeg een muts met een lange kwast, waaraan een belletje zat. 'Dan kunnen we je horen als je wegloopt,' zei dikke Druif.

Toen ging de kleine kapitein het grote zeemannenhuis binnen om de weg te vragen naar het eiland van Groot en Groei. Er zaten vijf bonken in baaien broeken, en alle vijf lachten ze hem uit. Hun gebulder klonk tot in de bovenste verdieping waar de oude vuurtorenwachter zat. Hij kwam naar beneden en lachte niet om het eiland van Groot en Groei, maar nam de kleine kapitein mee naar boven en wees over de wijde zee.

'Daarginds,' zei hij, 'waar mijn vuur 's nachts schijnt, drie dagen ver, ligt de stenen drakenpoort. Als je daardoorheen vaart, kom je aan het eiland. Keer maar gauw om, want je kunt er niet doorheen.'

'Waarom niet?' vroeg de kleine kapitein.

'De drakenpoort is alleen 's nachts van steen,' antwoordde de vuurtorenwachter. 'Maar dan is het er zo duister dat je op een klip vaart.'

'En overdag?' vroeg de kleine kapitein.

'Overdag,' zei de vuurtorenwachter, 'overdag kun je er niet door.'

'Waarom niet?' vroeg de kleine kapitein weer.

'Overdag is de poort niet van steen.'

'O?' vroeg de kleine kapitein. 'Waarvan dan? Van draak?'

Maar de vuurtorenwachter draaide zich om en gaf geen antwoord.

'Vaar terug,' zei hij alleen.

'Dank u wel,' zei de kleine kapitein en hij liep naar beneden waar de anderen stonden te wachten.

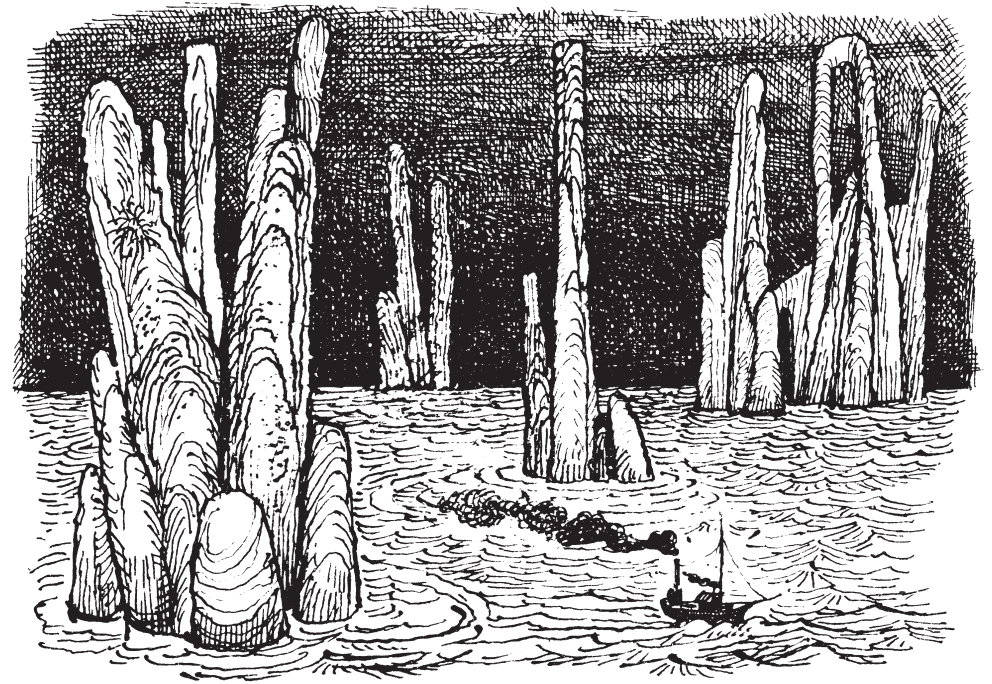
'Weet je de weg?' vroegen ze.

'Ja,' zei de kleine kapitein.

Toen kochten ze zwarte kolen en tien zakken water en meel voor de pannenkoeken. Ze laadden het op het wagentje en bange Toontje moest het trekken.

Een half uur later koos de Nooitlek zee. Een vlinder en een papegaai hingen over de reling en er tingelde een belletje aan de muts van de zwabberaar.

De kleine kapitein stond wijdbeens te sturen, recht naar de plek waarheen het vuurtorenlicht straalde nadat de zon was ondergegaan.

De drakenpoort

Na drie dagen riep de kleine kapitein: 'Anker uit!'

'Waarom?' vroeg dikke Druif.

'Anker uit!' riep de kleine kapitein weer en hij keek als een grote. Dikke Druif liet de ketting ratelen en de Nooitlek bleef dobberend stilliggen op de wijde zee.

'We kunnen pas verder als het donker wordt,' legde de kleine kapitein uit.

'Komen we dan aan het groei-eiland?' vroeg Marinka. Ze danste als een vlinder over het dek. 'Ik hoop dat mijn jurk meegroeit.'

'Nee,' zei de kleine kapitein. 'We moeten eerst door de stenen drakenpoort.'

De zwabber viel kletterend uit de handen van bange Toontje.